

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS PINIGINĖS SOCIALINĖS PARAMOS NEPASITURINTIEMS GYVENTOJAMS ĮSTATYMO NR. IX-1675 8 IR 17 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-1045

Nr.
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2021 m. lapkričio 17 d. sprendimo Nr. SV-S-299 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 6 punktą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Pritarti Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo Nr. IX-1675 8 ir 17 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-1045 (toliau – Įstatymo projektas) tikslui sudaryti palankesnes sąlygas gauti piniginę socialinę paramą tiems asmenims, kuriems labiausiai jos reikia, ir taip mažinti socialinę atskirtį, tačiau nepritarti Įstatymo projektui dėl šių priežasčių:

1. Įstatymo projekto 1 straipsniu keičiamo Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo (toliau – Įstatymas) 8 straipsnio 1 dalies 1 punkte siūloma nustatyti, kad asmenys turi teisę į piniginę socialinę paramą, jei yra užimti, kaip numatyta Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo 3 straipsnyje, – dirba pagal darbo sutartį arba darbo santykiams prilygintų teisinių santykių pagrindu arba yra savarankiškai dirbantys, arba užsiima neatlygintinio užimtumo veikla.

Siūlomas teisinis reguliavimas prieštarautų Įstatymo 3 straipsnyje įtvirtintam socialinio teisingumo ir veiksmingumo principui, pagal kurį „piniginė socialinė parama teikiama siekiant <...> didinti motyvaciją integruotis į darbo rinką ir išvengti skurdo spąstų bei racionaliai naudojant turimus išteklius“, nes, pritarus siūlomam teisiniui reguliavimui, sumažėtų darbingo amžiaus darbingų asmenų motyvacija integruotis į darbo rinką, būtų didinama jų priklausomybė nuo piniginės socialinės paramos sistemos ir galimo piktnaudžiavimo pinigine socialine parama rizika. Darbingo amžiaus darbingi asmenys, galintys užsiimti neatlygintinio užimtumo veikla (pavyzdžiui, vykdyti savanorišką veiklą) ir gauti piniginę socialinę paramą netaikant kitų reikalavimų (pavyzdžiui, dirbti arba registruotis Užimtumo tarnyboje ar kitos valstybės valstybinėje įdarbinimo tarnyboje ir pan.), nebus motyvuoti gauti pajamų iš darbinės veiklos, nes sieks gauti didesnę valstybės paramą, o tai neatitiks Įstatymo 1 straipsnio 1 dalyje įtvirtintos Įstatymo paskirties – teikti piniginę socialinę paramą tada, kai suaugę asmenys yra išnaudoję visas kitų pajamų gavimo galimybes.

Atsižvelgiant į tai, kad piniginės socialinės paramos paskirtis – užtikrinti valstybės paramą nepasiturintiems gyventojams, kurių darbo, socialinio draudimo ir kitos pajamos dėl

objektyvių, nuo jų nepriklausančių, priežasčių yra nepakankamos, kai suaugę asmenys yra išnaudoję visas kitų pajamų gavimo galimybes, siekiant piniginės socialinės paramos veiksmingumo, įgalinant asmenis pirmiausia savo pastangomis gauti su darbo santykiais susijusių pajamų, nepritartina nuostatai, kad asmenys, užsiimantys tik neatlygintinio užimtumo veikla, įgyja teisę į piniginę socialinę paramą, jiems netaikant reikalavimo atitikti kitas Įstatymo 8 straipsnyje nustatytas sąlygas. Įvertinus tai, kad, vadovaujantis Įstatymo 3 straipsnyje įtvirtintu įgalinimo principu, teikiant piniginę socialinę paramą, siekiama sudaryti sąlygas, mažinančias ilgalaikę priklausomybę nuo socialinės paramos sistemos, nustatant teisę į piniginę socialinę paramą, neturėtų būti atsisakoma darbo laiko trukmės reikalavimo, įtvirtinto Įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 1 punkte.

Atkreiptinas dėmesys, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybė, įgyvendindama Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, projektą „Socialinės apsaugos tobulinimas“ ir vykdydama Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. 155 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano patvirtinimo“, 3.6.5 papunktyje nurodytą veiksmą „Išanalizavus piniginės socialinės paramos nepaėmimo (angl. *non-take-up*) problemą, parengti ir priimti Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo pakeitimo įstatymą – užtikrinti piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams prieinamumą ir didinti bendruomenių įsitraukimą teikiant paramą“, Lietuvos Respublikos Seimui iki 2023 m. IV ketvirčio pateiks pasiūlymus dėl piniginės socialinės paramos teisinio reguliavimo tobulinimo (numatydama ir Įstatymo 8 straipsnyje nustatytų sąlygų, kurioms esant bendrai gyvenantys asmenys arba vienas gyvenantis asmuo turi teisę į piniginę socialinę paramą, sisteminę peržiūrą).

2. Pritarus Įstatymo projekto 1 straipsniu keičiamo Įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 1 punkte siūlomam teisiniam reguliavimui, preliminariais Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos skaičiavimais, teisę į piniginę socialinę paramą įgytų apie 7,21 tūkst. asmenų, papildomai iš savivaldybių biudžetų reikėtų apie 3,5 mln. eurų per metus.

3. Atsižvelginat į tai, kad, vadovaujantis Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 18 straipsniu, leidžiamais atskaitymais gali būti pripažįstama suma, lygi 30 proc. gautų (uždirbtų) individualios veiklos pajamų, verčiantis veikla tik pagal individualios veiklos vykdymo pažymą (t. y. asmenims, vykdantiems veiklą pagal verslo liudijimą, ši nuostata netaikoma), Įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 7¹ punkte įtvirtinta, kad, skiriant piniginę socialinę paramą, į gaunamas pajamas įskaitoma 70 proc. individualios veiklos pajamų, gautų verčiantis veikla pagal individualios veiklos vykdymo pažymą. Įstatymo projekto 2 straipsniu keičiamo Įstatymo 17 straipsnio pakeitimu teikiamas siūlymas į gaunamas pajamas įskaityti 70 proc. visų individualios veiklos pajamų (gautų verčiantis

veikla tiek pagal individualios veiklos vykdymo pažymą, tiek pagal verslo liudijimą) prieštarautų Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo nuostatoms.

4. Pagal galiojantį teisinį reguliavimą asmenims, vykdantiems individualią veiklą, pinigine socialine parama skiriama nereikalaujant pateikti metinę pajamų mokesčio deklaraciją. Ši parama skiriama vertinant tas pajamas, kurias asmuo, besiverčiantis individualia veikla, kreipdamasis dėl piniginės socialinės paramos, nurodo pateikdamas individualios veiklos pajamų ir išlaidų apskaitos dokumentus, – taip sudaromos sąlygos asmeniui gauti paramą tada, kada jos labiausiai reikia. Todėl Įstatymo projekto 2 straipsniu keičiamo

Įstatymo

17 straipsnio pakeitimu teikiamas siūlymas nustatyti, kad, skiriant pinigine socialinę paramą, pajamomis laikomos draudžiamosios pajamos (socialinio draudimo įmokų bazė), kurios nustatomos deklaruojant pajamas, gautas praėjusiais kalendoriniais metais, ir iki tol, kol draudžiamosios pajamos bus nustatytos, preziumuojant, kad tokio asmens draudžiamosiomis pajamomis laikomos pajamos, kurias jis nurodė kreipdamasis dėl piniginės socialinės paramos, nėra tikslingas.

Ministras Pirmininkas

Socialinės apsaugos ir darbo ministras